

7 серпня 2014 року
№23

INSIDE UKRAINE

1. Державні рішення.....	3
1.1. АТО у великих містах і нові форми інформаційної війни	3
1.2. Можливості для зміни виборчої системи	4
2. Економічна ситуація	6
2.1. Держкомстат зафіксував подальше падіння економіки.....	6
2.2. Верховна Рада прийняла зміни до Податкового кодексу	6
2.3. Уряд підвищує ставки рентних платежів	7
3. Політична конкуренція	9
3.1. Політичні партії готуються до виборчої кампанії.....	9
3.2. Виборча система як предмет політичних торгів	10

Міжнародний Центр Перспективних Досліджень (МЦПД) відновлює видання аналітичного вісника «Inside Ukraine», випуск якого було призупинено у вересні 2010 року.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрему увагу приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

@2014 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)

У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Над випуском працювали:

Віра Нанівська, Ярослав Ковальчук, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук, Василь Поворозник, Катерина Деделюк, Анатолій Окисюк, Ангела Бочі, Світлана Судак

Цей матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду "Відродження". Думки та погляди, висловлені у матеріалах видання, можуть не співпадати з позицією Міжнародного фонду "Відродження"

1. Державні рішення

Сили АТО оточують головні центри сепаратистів в Донецьку, Луганську та Горлівці. Погіршення гуманітарної ситуації у цих містах у зв'язку з тривалими бойовими діями пришвидшить дії українських силовиків. Водночас інформаційна війна Росії проти України набирає нових рис. У різних регіонах поширюються чутки, які мають на меті посіяти паніку серед населення та підірвати довіру до керівництва держави. Відсутність системної урядової інформації про втрати АТО та хід мобілізації стає ґрунтом для звинувачень урядовців у замовчуванні правди та цензурі.

Ключові політичні гравці погодилися провести консультації щодо змін у виборчому законодавстві та запровадження пропорційної системи з відкритими списками. Парламентські партії зацікавлені у збереженні існуючої системи, але перед тиском суспільства можуть піти на певні поступки у питаннях організації виборчого процесу. Найбільш вірогідними варіантами є змішана виборча система або пропорційна система з закритими списками, але з мінімальним виборчим бар'єром.

Основним недоліком пропорційної системи з відкритими списками є складність в організації голосування та підрахунку. Однак, у Фінляндії використовується тип цієї системи, який є доволі легким з технологічної точки зору та репрезентативним – з політичної, а тому підходить для нинішніх реалій України. Виборці голосують за депутатів по округах. Результат партії є сумою результатів всіх її кандидатів, а порядок кандидатів у списку визначається кількістю виборців, які за них проголосували.

1.1. АТО у великих містах і нові форми інформаційної війни

Кільце сил АТО все більше звужується навколо великих міст Донбасу: Донецька, Горлівки, Луганська. Основним завданням урядових військ є розробка плану звільнення цих міст у найближчому майбутньому.

За останні тижні українські силовики відтиснули сепаратистів із значної кількості населених пунктів регіону. При цьому боротьба йшла за стратегічні, але відносно невеликі міста Донецької та Луганської областей. Розуміючи небезпеку оточення, терористи відступали у більші центри, таким чином концентруючи свої сили. У свою чергу, силам АТО вдалося територіально розділити сепаратистів на кілька угруповань.

Необхідність розробити план звільнення великих міст вже впродовж кількох наступних тижнів диктується погіршенням гуманітарної ситуації. Через тривалі бойові дії у них вже знищена транспортна інфраструктура, не працюють аптеки та магазини, існує дефіцит пального та питної води. Комунальні служби міста не можуть нормально працювати, а тому не відбувається знезараження води, не відновлюються пошкоджені електромережі та не утилізується сміття. Ці фактори в умовах літньої спеки вже невдовзі можуть призвести до загострення епідеміологічної ситуації в містах. Крім того, через обстріли сепаратистами міських кварталів знищена значна частина житлового фонду та вбито багато місцевих жителів.

Влада створює гуманітарні коридори для мешканців вище зазначених міст, але люди не поспішають ними користуватися. Хто міг – виїхав із зони АТО ще кілька тижнів тому. 400-тисячний Луганськ, за різними оцінками, покинули 300 тисяч осіб. Решта не можуть поїхати з міста через зруйновану транспортну інфраструктуру, страх бути вбитими в дорозі, а також дії терористів, які часто не дозволяють виїжджати чоловікам.

За повідомленнями РНБО, за чотири години 4 серпня гуманітарним коридором з Луганська до Щастя скористалося 350 людей. Проблемою є те, що багато людей не знають про існування цих гуманітарних коридорів.

Нових рис набуває інформаційна війна Росії проти України. Раніше вона активно реалізовувалася через підконтрольні Кремлю ЗМІ. Оскільки російські телеканали в Україні відключені, а інформаційні ресурси, які

*АТО впритул
наблизилася до
великих міст
Донбасу:
Донецька,
Луганська,
Горлівки*

*Влада створює
гуманітарні
коридори для
мешканців цих
міст*

подають російську точку зору на події в Україні, скомпрометовані численними випадками дезінформації та відвертої брехні, акцент було зміщено на поширення чуток. У різних регіонах України з'являються однотипні меседжі, які швидко поширюються серед населення. Вони мають ознаки інформаційного вкидання, мета якого – налаштувати мешканців Західної України проти тимчасово переміщених осіб із зони АТО, щоб створити умови для більш затяжного конфлікту всередині країни.

Російські ЗМІ велику увагу приділяють протестам українців проти часткової мобілізації. СБУ навіть зобов'язала журналістку каналу Russia Today Аліну Емпріміан покинути Україну через спроби дестабілізувати ситуацію на Закарпатті, підбурюючи людей до протестів проти мобілізації. Значну роль у цих протестах відіграють представники національних меншин, зокрема угорці на Закарпатті та румуни у Чернівецькій області.

Українській владі вдасться мінімізувати хвилю протестів, якщо процес мобілізації буде прозорим, а правоохоронці докладуть максимум зусиль, щоб покарати зловживання і корупцію військових комісарів. Важливим також є забезпечення громадського контролю за перебігом мобілізації. З'являється багато повідомлень, що в одних регіонах мобілізація проходить набагато інтенсивніше, ніж в інших. Крім того, все частіше повідомляють про встановлення розміру хабара, який дозволить уникнути призову. Прозорість при мобілізації і громадський контроль за її перебігом дозволить зменшити кількість подібних повідомлень і знизити напругу в суспільстві.

Військове та політичне керівництво держави підозрюють у заниженні офіційних втрат української армії та спробах впливати на інформаційну політику телеканалів стосовно перебігу АТО. Це накладається на збільшення кількості випадків, коли терористи розміщують у мережі фото і відео допитів полонених українських військових, а також масових жертв серед українських силовиків на фоні знищеної техніки. Ця тактика має на меті підірвати бойовий дух українських солдатів і посіяти паніку серед мирного населення.

Єдиним способом протидіяти інформаційно-психологічній війні проти України є надання системної об'єктивної інформації про перебіг АТО, хід мобілізації і ворожі дії Росії, яка даватиме громадянам цілісну картину подій.

1.2. Можливості для зміни виборчої системи

Розпад коаліції 24 липня різко знизив шанси щодо прийняття змін до виборчого законодавства. Однак, коли 31 липня Верховна Рада проголосувала проти відставки уряду Арсенія Яценюка, президент, спікер, прем'єр-міністр і голови фракцій і груп все-таки розпочали консультації щодо змін у виборчому процесі.

Зокрема, досягнуто домовленостей про скорочення виборчої кампанії з 60 до 45 днів. Офіційна причина нововведення – необхідність зменшити витрати на кампанію в умовах бюджетного дефіциту. Однак, скорочення тривалості кампанії практично не впливає на її вартість для держави, тому подібні заяви політиків мають популістський характер. Неформальним поясненням може бути зацікавлення політичних партій у тому, щоб зменшити можливості для нових політичних сил розгорнути повноцінну кампанію. Погіршення економічної ситуації в жовтні, посилене початком опалювального сезону, також є одним з аргументів, які примушують політиків якомога швидше провести вибори.

У той же час з юридичної точки зору подібне нововведення є малоймовірним. Скорочення виборчої кампанії суперечить нинішній редакції Конституції, яка чітко визначає, що вибори проводяться у 60-денний термін з дня опублікування рішення про дострокове припинення повноважень парламентом. Парламент не зможе прийняти зміни до Конституції у такий короткий термін.

Оскільки тип виборчої системи не закріплений у Конституції, Верховна Рада має більше важелів змінити саме її, а не тривалість кампанії.

Чутки як частина інформаційної війни

Важливим є забезпечення громадського контролю за перебігом мобілізації

Політики розпочали консультації щодо змін у виборчому процесі

Скорочення кампанії є малоймовірним з юридичної точки зору

Однак, практично всі політичні гравці зацікавлені у збереженні змішаної системи, яка дозволить частині політиків пройти по мажоритарних округах. У свою чергу ці депутати дозволять Петру Порошенку менше залежати від політичних партій під час утворення більшості. Водночас, 31 липня у Верховній Раді домовилися про проведення консультацій з приводу запровадження пропорційної виборчої системи з відкритими виборчими списками та відновлення виборчих блоків як суб'єктів виборчого процесу.

Пропорційна система з відкритими списками є вимогою суспільства, під яку намагаються підлаштуватися політики. Заява про проведення консультацій може бути лише бажанням «позагравати» з виборцем, тоді як необхідної кількості голосів зміни так і не наберуть.

Пропорційна система з відкритими списками має низку переваг. Виборець отримує можливість впливати на перелік кандидатів, які номінує партія. Зменшується роль партійного лідера і можливість торгувати місцями у прохідній частині списку. Шанси на потрапляння нових політичних сил у парламент збільшуються, а склад Верховної Ради більш коректно відображає політичні настрої населення.

Основними аргументами критиків пропорційної системи є необхідність створювати коаліційні уряди, а також значна фрагментованість партійної системи. Однак, в умовах політичної кризи, що склалася в Україні, ці недоліки навпаки є перевагами, які дозволяють залучати у політичний процес представників різних регіонів, а також стимулювати оновлення корпусу політиків.

Водночас процес організації виборів за пропорційною системою з відкритими списками доволі складний і потребує більше часу, ніж два місяці, передбачені Конституцією. За словами Андрія Магери, заступника голови ЦВК, лише розробка програмного забезпечення займе місяць. Багато ресурсів потрібно витратити на навчання членів ДВК.

Крім того, враховуючи кількість населення та партій в Україні, організувати вибори в єдиному багатомандатному окрузі не вдасться, оскільки виборець тоді отримає по одному бюлетеню від кожної партії, у якому міститиметься перелік із 450 прізвищ. Єдиним виходом є складання регіональних списків, у яких буде 5-10 кандидатів від кожної партії, які змагатимуться за 3-5 парламентських місць від регіону. Однак, процес підрахунку тоді також буде дуже тривалим і потребуватиме відповідної компетенції від членів виборчих комісій.

У зв'язку з цим Андрій Магера вважає, що у нинішніх умовах двома найбільш вірогідними варіантами є збереження змішаної системи або пропорційні вибори із закритими списками, але з мінімальним виборчим бар'єром, що створить можливості для проходження в парламент нових партій. Використання пропорційної системи дозволить не легітимізувати анексію Криму, що стане неминучим при проведенні виборів в мажоритарних округах, оскільки на території півострова не вдасться створити ці округи.

Вирішити технологічні проблеми в організації виборів можна через використання фінської моделі пропорційної виборчої системи з відкритими списками. Відповідно до неї, кількість місць, яку отримала партія, залежить від загальної кількості голосів, які отримали всі її кандидати (один кандидат – один округ). Порядок кандидатів у списку визначається абсолютною кількістю виборців, яку йому вдалося мобілізувати на свою сторону. Такий підхід породжує внутрішньопартійну конкуренцію та спрощує підрахунок, оскільки виборець отримує лише один бюлетень. З іншого боку, ЦВК отримує більше повноважень, оскільки функції загального зведення результатів передаються на центральний рівень. Водночас виборча система, яка використовується у Фінляндії, дозволяє прив'язати депутата до конкретного округу та робить його підзвітним перед громадою. Відсутність цього зв'язку є основним аргументом критиків пропорційної виборчої системи.

Практично всі політичні гравці зацікавлені у збереженні змішаної системи

Складність організації виборів за пропорційною системою, яку пропонують політики

Фінська виборча система робить партійних кандидатів підзвітними перед громадою

2. Економічна ситуація

Держкомстат оприлюднив макроекономічні показники за січень-червень поточного року. Економічні показники продовжують демонструвати негативну динаміку. Основна причина – військові дії на Сході та торговельна війна з Росією.

У пакеті зі змінами до Державного бюджету Верховна Рада прийняла зміни до Податкового кодексу, які передбачають перегляд податкових пільг, ставок та механізму адміністрування деяких податків. Зокрема, вводиться військовий збір з доходів фізичних осіб, підвищується акцизний збір на низку товарів, зростає рента за використання надр.

2.1. Держкомстат зафіксував подальше падіння економіки

Падіння ВВП України в другому кварталі 2014 року у порівнянні з другим кварталом минулого року прискорилося до 4,7%. Падіння ВВП України в другому кварталі 2014 року по порівнянні з попереднім кварталом також прискорилося – до 2,3%.

Нагадаємо, падіння ВВП України в першому кварталі 2014 року по порівнянні з аналогічним періодом 2013 склало 1,1%, у порівнянні з четвертим кварталом 2013 року – 2%.

МВФ прогнозує падіння ВВП України в 2014 році на 6,5%, Світовий банк – на 5%, ЄБРР – на 7%.

Індекс споживчої інфляції зріс на 11,6%, а промислової – на 18%. Враховуючи суттєве зростання цін на промислову продукцію, слід очікувати подальше зростання ціни на споживчі товари в майбутньому кварталі.

Чинний держбюджет на 2014 рік передбачає зниження ВВП на 3% при інфляції 12-14%.

Порівняно з відповідним періодом 2013 р. експорт скоротився на 5,1%, імпорт – на 18%. Позитивне сальдо складало 524,5 млн. дол. (за січень-травень 2013 р. від'ємне – 3372,4 млн. дол.). Основна причина суттєвого падіння імпорту та утворення позитивного сальдо – різка девальвація гривні.

У добувній промисловості випуск продукції зменшився відносно не сильно - на 2,2%, а от у переробній промисловості падіння більш глибоке – 7%. Найбільший спад спостерігався в машинобудуванні – 18%, в хімічній промисловості – 14,1%, в металургії – 8,7%.

Основним негативним чинником, що впливатиме на динаміку макроекономічних показників і реального сектору економіки продовжує залишатися війна на Сході країни, поглиблення торгової війни з Росією і пов'язані з нею проблеми промисловості з забезпеченням газом. Донецька і Луганська область забезпечували близько 16% загального виробництва продукції в Україні. Військові дії на Донбасі унеможливають нормальну роботу підприємств, що опосередковано впливає на промислове виробництво в сусідніх областях, в першу чергу Харківській та Дніпропетровській.

Негативний економічний ефект, зумовлений проблемами з роботою бізнесу на Сході, буде найбільш відчутним в 3-4 кварталах. Традиційно наприкінці року сільське господарство і харчова промисловість дещо пом'якшить падіння ВВП. Також можуть показати позитивні показники експорто орієнтовані галузі, які не постачають продукцію до Росії.

2.2. Верховна Рада прийняла зміни до Податкового кодексу

Найбільшою новацією даних податкових змін є введення військового збору. Пропонується стягувати його за ставкою 1,5% з доходів фізичних осіб у формі заробітної плати, інших заохочувальних і компенсаційних виплат і

Падіння ВВП у другому кварталі 2014 року прискорилося до 4,7%

Війна на Сході – основний чинник негативної динаміки макропоказників

Військовий збір – найбільша новація Податкового кодексу

винагород. Законом визначається, що податок буде сплачуватися аналогічно податку на доходи фізичних осіб. Викликає занепокоєння механізм адміністрування даного податку. За словами податківців, інструкції щодо подачі звітності та рахунки для сплати податку ще не визначені, хоча нарахування починається з 1 серпня 2014 року.

Позитивним з точки зору полегшення справляння ПДВ та контролю є введення системи електронного адміністрування податку на додану вартість. Іншою зміною є збільшення порогу обов'язкової реєстрації підприємства платником ПДВ – з 300 тис. грн. до 1 млн. грн. Дане збільшення співпадає з позицією технічних фахівців МВФ, які визначають, що такий поріг повинен становити близько 100 000 доларів.

Уряд пішов на поступки експортерам зернових і технічних культур – для них до 31 грудня 2014 року продовжено режим звільнення від оподаткування ПДВ. Це є свідченням пріоритетності агропромислового комплексу, як наслідок активного лобіювання представниками бізнесу даного сегменту.

Серед позитивних змін є віднесення до алкогольних напоїв продуктів, які сьогодні класифікуються як продукти дієтичного харчування і містять етиловий спирт 8,5% та більше. У першу чергу це стосується «дієтичних» горілчаних виробів, які продавалися в аптеках під прикриттям Міністерства охорони здоров'я як ліки. До того ж – без сплати податків та відповідних акцизних марок.

Найбільше суперечок викликали податкові зміни щодо збільшення ренти на корисні копалини. Передбачається до 1 січня 2015 року підвищити ренту на видобуток залізної руди з 5% до 8%, нафти – з 39% до 45%, газу з покладів до 5 км – з 28% до 55%, газу з покладів понад 5 км – з 15% до 28%. Початкова версія законопроекту передбачала вищі ставки, проте під впливом зацікавлених бізнес-структур Кабмін все ж таки знизив їх. Виходячи з високої маржі на видобуток корисних копалин, в першу чергу – руди, запропоноване підняття ставок є обґрунтованим.

Варто підтримати і відміну пільгового оподаткування податку на прибуток суб'єктів готельної діяльності, оскільки дана преференція стосувалася в основному проведення футбольного чемпіонату Євро-2012.

Зміни до Податкового кодексу знову стосуватимуться акцизного податку. На 5% в черговий раз збільшено розмір акцизного податку на тютюнові вироби. Це вже друга зміна ставок, починаючи з початку року. Постійне підняття ставок акцизу на тютюн без належного обґрунтування та врахування платоспроможності населення може призвести до збільшення «тіньової» складової даної галузі, у тому числі зростання контрабандної та контрафактної продукції. Головне науково-експертне управління Верховної Ради також зазначає, що не достатньо обґрунтована інформація щодо оцінки ризиків підвищення акцизного податку в контексті «можливих змін параметрів відповідних ринків, включаючи їх «тіньову» складову, фінансового стану відповідних господарюючих суб'єктів, що може негативно позначитися на бюджетних надходженнях».

Запропоновані податкові зміни дадуть додаткові надходження до бюджету, але навряд чи сприятимуть покращенню умов для ведення бізнесу та не вирішують глибоких потреб у сфері державних фінансів. Також вони вплинуть на добробут незаможних громадян, в першу чергу бюджетників, для яких офіційна заробітна плата є єдиним джерелом доходів. Замість боротьби з корупцією, виведення з тіні бізнесу, проведення ефективних економічних реформ, обіцяної дерегуляції, уряд і надалі збільшує податковий тиск на населення.

2.3. Уряд підвищує ставки рентних платежів

Парламент підтримав ініціативу уряду про зміну ставки рентної плати за користування надрами. В удосконаленому законопроекті №4309а

Позитивним є введення системи електронного адміністрування ПДВ

Найбільше суперечок викликали податкові зміни щодо збільшення ренти на корисні копалини

Постійне підняття ставок акцизу на тютюн призводить до збільшення контрабанди та контрафакту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» уряд пішов на поступки приватним видобувачам газу і знизив попередньо запропоновані ставки. Ренту за користування надрами для видобування залізної руди підвищили вже вдруге за 2014 рік: перший раз – з 1,5 до 5%, другий – до 8%. Тимчасово до 1 січня 2015 року збільшено плату за користування надрами нафти і конденсату з 39% до 45% (при видобутку з глибини до 5 км) і з 18% до 21% (при видобутку з глибини 5 км і більше) та підвищено плату за користування надрами для природного газу, що реалізується не для потреб населення, з 28% до 55% (для газу з покладів до 5 км) і з 15% до 28% (для газу з покладів більше 5 км). З 2015 року рентну плату пропонують зберегти на нинішньому рівні.

Раніше Кабінет міністрів пропонував збільшити ставки плати за користування надрами для природного газу, що реалізується не для потреб населення, до 70% незалежно від глибини його видобутку (замість 28% для газу з покладів до 5 км та 15% - понад 5 км). Проте, впровадження такої високої ставки знизило рентабельність діяльності з розвідки й розробки нафтогазових родовищ. Паралельно із введенням податків уряд задіює інструмент стимулу власного видобутку газу і нафти та енергетичну незалежність країни. На кожен нову свердловину, яка пробурена і почала давати нафту чи газ, уряд встановлює дворічний пільговий період (пільга складає 50% від стандартної рентної ставки).

Проте, зростання плати за користування надрами промисловими підприємствами та збільшення податку на видобуток нафти може відлякати потенційних інвесторів, які хочуть працювати на внутрішньому українському ринку. Збільшення податкового навантаження може призвести до стагнації галузі в цілому, зупинки прийнятих програм розвідки і неможливості розробки нових проектів. Переслідуючи мету наповнення державного бюджету, уряд реалізує кроки, які підривають перспективи довгострокового розвитку енергетики та нівелюють стимули для залучення інвестицій.

Окремі положення законопроекту підривають перспективи розвитку ринку альтернативної енергетики України. Законопроектом визначено скасування податкових пільг підприємствам галузі електроенергетики, які виробляють електричну енергію виключно з відновлювальних джерел енергії. Раніше, у червні 2014 року, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів №589-р «Про вдосконалення системи розрахунків за електричну енергію з альтернативних джерел енергії», урядом було ініційовано зниження коефіцієнта при обчисленні «зеленого тарифу» майже на 40%. При цьому, незмінність коефіцієнта було попередньо гарантовано державою до 2030 року. Такі гарантії створювали додаткові стимули до залучення інвестицій, адже окупність проектів становить від 5 років.

Такі ініціативи уряду суперечать намірам стимулювання розвитку альтернативної енергетики, енергоефективності, скорочення споживання газу. Враховуючи нестабільну ситуацію з постачанням газу до України, зміни податкового законодавства, які спричинені потребами наповнення державного бюджету, суперечать декларованому урядом «стимулюванню» власного видобутку та розвитку альтернативної енергетики. Нестабільність та нечітке обґрунтування змін системи платежів у сфері енергетики для виробників знижує інвестиційну привабливість цього напрямку.

Змінено ставку рентної плати за користування надрами

Висока ставка ренти незалежно від глибини видобутку знизило рентабельність розвідки й розробки нафтогазових родовищ

Деякі ініціативи уряду суперечать намірам стимулювання розвитку альтернативної енергетики

3. Політична конкуренція

Близький старт дострокових виборів до парламенту змушує керівництво політичних партій завершувати кількісну та якісну звірку своїх членів. Водночас лідери партій публічно не озвучують свого бачення розвитку української держави та реформ, яких потребує країна. В основі виборів має лежати конкуренція ідей, а не змагання партій щодо технологічних можливостей агітації.

Остаточне перезавантаження влади буде залежати від виборчого законодавства. Зміна виборчої системи є однією із головних проблем, що турбує парламентарів, громадськість та експертне середовище. Правляча еліта може або прийняти закон про застосування пропорційної системи із відкритими списками, або доопрацювати чинний Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 2011 року. У будь-якому випадку виборче законодавство буде переписуватися в інтересах найбільш впливових зацікавлених сторін.

3.1. Політичні партії готуються до виборчої кампанії

Ця передвиборча кампанія буде проводитися в стислий проміжок часу, тому успіху досягнуть партії із розгалуженими структурами місцевих осередків та найбільш підготовленими членами комісій та агітаторами. Основне завдання всіх центральних виборчих штабів – побудова мережі активістів на кожній виборчій дільниці.

Однак, аналітична робота в партіях не орієнтована на розробку, обговорення та імплементацію реформ. Тому у виступах спікерів, офіційних партійних документах та програмах не обґрунтовується необхідність системних державних змін.

Після поразки на президентських виборах Юлія Тимошенко анонсувала процес реорганізації ВО «Батьківщина», чисельність якої складає близько 600 тисяч партійців. Результати звірки представив керівник центрального виборчого штабу ВО «Батьківщини» Іван Кириленко. Люстраційна комісія за тримісячний період роботи виключила з лав партії 1519 партійців, з них – 726 депутатів місцевих рад. Основними причинами партійної люстрації стала несплата членських внесків, втрата зв'язку особи з партійними осередком або ж співпраця із іншими силами.

Складна ситуація також і в Партії регіонів. Як одна з найбільш масових партій, восени 2013 року вона налічувала понад 1,5 млн. партійців (з них – близько 1 млн. склали мешканці Сходу України). Після Євромайдану сотні тисяч активістів ПР писали заяви на вихід із партії, розпадалися фракції депутатів в парламенті та місцевих радах, регіональні осередки оголошували про свій саморозпуск. Також планується провести якісну та кількісну перевірку партійців, за проведення якої відповідає голова Центральної Контрольної комісії та голова Бюджетного комітету ВР Євген Геллер.

Для того, аби зрозуміти реальний стан партійних справ, керівництво Партії регіонів планує в кінці серпня провести черговий партійний з'їзд, на якому планується здійснити ротацію правління та розглянути організаційні питання. Проводяться організаційні зустрічі із активом на Харківщині, Херсонщині, Дніпропетровщині та Миколаївщині. Партія регіонів прагне зберегти свій вплив в базових регіонах Південного Сходу України, де основними її конкурентами можуть стати «Сильна Україна» Сергія Тігіпка та Партія Розвитку України.

«Партія Розвитку України», «Громадянська позиція» та «Радикальна партія України» зайняті кадровим підсиленням своїх проектів на місцях. Вищезазначені партії шукають лідерів громадської думки, «нові обличчя» серед громадських активістів та студентів.

Юрій Мірошніченко та Сергій Ларін з ПРУ постійно відвідують

Технологічний підхід до організації виборів пригнічує якісну конкуренцію між партіями

Колись наймасовіша політична сила в Україні, Партія регіонів втратила величезну кількість своїх членів

Слов'янськ та звільнені від терористів райони і населені пункти. Вони надають постраждалим гуманітарну допомогу, передають в дитячі будинки, лікарні і соціальні центри техніку та кошти. Для комунікації із виборцями лідери ПРУ використовують соціальні мережі та ефірний час телеканалу «Інтер». Анатолій Гриценко та Олег Ляшко проводять багато часу в робочих поїздках регіонами України.

Партії «Правий Сектор», «Демократичний Альянс», «Сила Людей», ВО «Демократи», «Воля», «Нове життя» не встигають розбудувати розгалужені партійні структури по всій Україні. Брак часу, обмежені медійні та фінансові ресурси уповільнюють процес партійного будівництва нових політичних проєктів.

Політичні партії, які мають бути виразниками інтересів соціальних груп на державному рівні, виключно переймаються інтересами партійної олігархії. Тому реалізація реформ, стратегічне бачення та уявлення щодо державних політик в українських партіях відсутнє. Політичні об'єднання не мають стратегічних планів свого розвитку на найближчі 5-10 років, як це відбувається в партіях США чи Великої Британії.

3.2. *Виборча система як предмет політичних торгів*

Петро Порошенко неодноразово декларував, що виборча система має бути змінена на пропорційну систему із відкритими списками. Такого роду заява убезпечує Президента від критики та звинувачень в консервації системи зі сторони громадськості, оскільки відкриті списки передбачають чесні і відкриті перевибори.

Парламент нинішнього скликання на 50% складається з депутатів, які перемогли в мажоритарних округах. Крім останніх, найбільшими прихильниками змішаної системи залишається Партія регіонів. Завдання максимум для цієї політичної сили – максимально відтермінувати вибори і провести їх, коли на Сході буде мир. Завдання мінімум – законсервувати виборчу систему. Відтягнути процес виборчої кампанії зацікавлена Компартія України, якій вигідна виключно пропорційна виборча система.

З іншої сторони, в збереженні існуючих правил гри зацікавлена Адміністрація Президента. Пропрезидентська партія чи блок «Солідарність» при підтримці партії «УДАР» та «ГУР» Юрія Луценка може легко сформуванати більшість в Раді нового скликання за допомогою мажоритарних кандидатів.

Доволі дивна поведінка спостерігається в партії Юлії Тимошенко. Якщо раніше ВО «Батьківщина» відстоювала пропорційну систему із закритими списками, то після відставки уряду Арсенія Яценюка заговорили про відкриті списки. ВО «Батьківщині», яка має тепер найбільшу фракцію в парламенті, голову ВР та велику партійну квоту в Кабміні та адміністраціях не вигідні перевибори.

Така ж сама ситуація на правому фронті – у ВО «Свободі», підтримка якої за різними соціопитуваннями коливається на межі 3-4%.

Принципово важливим залишається питання виборчих бар'єрів. В чинному законі про вибори цей поріг складає 5% і забороняє іменні блоки. ВО «Свобода» може підтримати президентський варіант виборчого законодавства лише за умови пониження виборчого порогу для партій з 5% до 3%. Гіпотетично, якщо іменні та партійні блоки будуть відновлені, виборчий поріг може складати не більше 7%. В цьому зацікавлені як Блок Порошенка, так і Блок Тимошенко, оскільки обидві сили долають цей поріг. Присутність в майбутньому парламенті крупних фракцій полегшить процедуру формування нової коаліції.

За таких умов поза межами парламенту залишаються ті партії, рейтинг яких коливається в межах 2-3%. Тому з метою максимального оновлення політичного класу доцільно скасувати виборчий бар'єр або зменшити його до 1%. Зазвичай, в день голосування явка виборців по Україні складає не більше

Нові партії не встигають розбудувати партійні структури по всій Україні

Основні політичні сили зацікавлені у збереженні змішаної виборчої системи

«Свобода» наполягатиме на зниженні виборчого бар'єру

20 млн. осіб. Кількість депутатів в парламенті – 450. Якщо виборчий бар'єр буде відсутній, то для того, аби партія була представлена хоча б одним депутатом, їй треба буде набрати 50-60 тисяч голосів. Максимальне пониження виборчого порогу дасть поштовх для розвитку політичних партій в Україні та призведе до появи нових облич в політиці.

Наступним кроком на шляху до забезпечення прозорості та справедливої політичної конкуренції має стати зміна виборчого законодавства.